

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Cesarjeva zahvala.

Brž, ko so bili žalostni dnevi pri kraji, še tiste ure, ko so položili truplo pok. cesarjeviča Rudolfa v rakev, mislil je svitli cesar na svoja ljudstva. Kakor da bi za nekaj časa pozabil na se, na lastne bolečine, hotel je dobrotljivi cesar viliti olja tolažbe v srca svojih ljudstev ter je grofu Taaffe izročil lepo pismo, v katerem se zahvaljuje svojim narodom za znamenja ljubezni, ki so mu jih dajali v veliki nesreči, katera je visoko rodbino cesarja, ob enem pa tudi celo cesarstvo zadela.

V naslednjih vrstah podamo torej tudi mi našim bralcem prelepo pismo svitlega cesarja in to s tem večjim veseljem, ker naše slov. ljudstvo ni zaostalo za drugimi v tem in gredó torej besede Nj. veličanstva tudi do njega. Pismo svitlega cesarja pa je to-le:

Mojim narodom!

Najhujši udarec, ki je mogel zadeti očetovsko Moje srce, nenadomestljiva izguba Mojega dragega, jedinega sina, napolnila je z najglobokejšo žalostjo Mene, Mojo rodbino in verne Moje narode. V Svojem srci ganjen, klanjam glavo Svojo v ponižnosti pri nezapopadljivem sklepu Božje previdnosti in prosim z narodi Svojimi Vsegamogočnega, naj daje Meni moč, da ne obnemorem v vestnem izpolnjevanji Svojih vladarskih dolžnosti, temveč, da imam isto pravilo pred očmi, katerega nespremenjeno nadaljevanje, kakor dosedaj, je v priložnosti zagotovljeno, ter pogumno in zaupno vztrajamo v neprestanih prizadevanjih za občno blaginjo in ohranjenje blagosti miru.

Tolažilo Me je, da sem vedel, da Me v dneh najtrpkejše duševne bolesti obdaja vedno neomahljivo sočutje Mojih narodov, ter sem dobil od vseh strani, iz vseh krogov, od blizu in daleč, z mesta in z dežele najraznejših in najganjlivejših izjav tega sočutja.

V Svojem srci čutim in rad priznam, kako se vez medsebojne ljubezni in zvestobe, katera

veže Mene in rodbino Mojo v urah težke izkušnje le krepča in utrjuje, in tako Mi je potreba, da se v Svojem imenu, v imenu cesarice in kraljice, Svoje srčno ljubljene soproge, in potem v imenu jako potrte Svoje sinahe iz vsega srca zahvalim za vse te izjave ljubezni polne soudeležbe naše žalosti.

S to globoko čutjeno zahvalo prosim s Svojimi vernimi narodi Božjo milostljivo pomoč za nadaljnjo skupno delovanje z združenimi močmi za blaginjo domovine.

Na Dunaji, v februvariji 1889.

Franc Jožef, I. r.

Lepe so te besede in so tem več vredne, ker so vidno znamenje za to, da je velika nesreča vsekala sicer globoko rano v srce svitlega cesarja, toda potrla ga ni. Kakor prej, tako bode Nj. veličanstvu tudi poslej prva skrb za blaginjo raznih ljudstev, ki živé v širnem cesarstvu našem.

Ni nam pač treba, naj še povdarjamo tu posebej, da se bodo tudi ljudstva in posebno naše slov. ljudstvo poslej še vernije držalo svitlega cesarja, starodavne Habsburške rodbine.

Lojalnost ali kali?

Francoska beseda lojalnost pomeni pravo in požrtvovalno ljubezen do doma, do cesarja. So-li res tisti, ki imajo lojalnost vedno na jeziku resnično tudi najboljši državljani? Poglejmo, ali bi takošnji bili za seme!

Najprej nekaj iz mojih mladih dni. Kar menim povedati, to se je zgodilo v tisti moji dobi, ko še nisem bil za pastirja ne za šolarja. V poletnem času, kedar so vsi odšli od hrama za svojim delom, sva midva s sestrico, ki je bila leto dni mlajša od mene, dom varovala. Na naših svislih smo imeli bogate brajde in dosti nesrečne modrine naju je gledalo izpod trnega perja. Nikdo tako pazno pridiganja ne poslušal, kakor sva midva zvesto na svisla gledala. Enoglasno sva sodila, da mora grozdje

že popolnem sladko biti. Skušnjava me je zmagala. Najprej mi je sestra moralna sveto obljubiti, da ne bo očetu nič povedala in potem splezala na okno; sestra mi podrži klobuk in jaz vrežem najlepši grozd, katerega dosežem. Na to si usedeva na trato in ga oskubeva. Toda zdaj se je vest izbudila, o kaj bodo oče rekli? Zdaj tudi že oče pridejo iz rali. Sestra jim nasproti beži ter pravi: Oče, oče! midva z Janžekom nisva grozdja zobala, in to je menda desetkrat ponovila. Oče, ki niso bili nikdar velikega golča, so rekli: Že prav, če nista zobala, a v tem so mene tako ojestro pogledali, da so me ob enem po celem telesu zadeli.

Kaj sledi iz le-te povesti? Jaz pač sodim, da kdor se preveč zagovarja, prav tega vest peče, in da kdor svoje blago odviše hvali, ta ne oddaja kaj prida: dobro blago se že samo hvali! Ljubljanski poulični liberalci so blagemu knezoškofu dr. Missiji okna potrupali, ker ob prežalostni smrti cesarjeviča niso razobesili črnih bander ob stolpih in na svoji palači. Potem jih tudi Graška „Tagespošta“ ošteva in dvomi o njihovi lojalnosti, in še tudi za nekaterimi drugimi duhovniki iz istega uzroka kamenje poganja. Pač smemo reči, da lojalnost „Tagespoštah“ liberalcev žalostno v zraku vihra in fafola, dokler lojalnost katoliškega škofa in duhovnikov stoji na trdnih tleh vere.

Vsak katoliški duhovnik slednji den izvestno moli za cesarja pri sv. meši in tudi v vsakih litanijah in tedaj eden duhovnik večkrat moli za cesarja, kakor vsi nekrščeni in krščeni židi in pisarji liberalnih novin in časnikov. Tudi Ljubljanski škof ob žalostnem dogodku zadnjih dni niso oznanjevali svojega sočutja raz strehe, a tem globlje so gotovo žalost občutili v svojem srcu ter Boga prosili na skri v nem, kakor evangelije vele, za svitlega cesarja, da jih Bog potolaži, in za rajnega cesarjeviča, da mu je Bog usmiljen. Toda o srčnih globinah katoliškega škofa se plitvimi glavami in površnim liberalnim kričačem in mastnim trebuščekom niti ne sanja. Židi bi naj učili katoliške duhovnike lojalnosti? — ti, ki po božji kazni domovine niti nimajo, ker domovine niso vredni in katerim je pravilo: „ubi bene, ibi patria“, t. j. kjer je bolje, tam so dolže. Sebični židje in brezbožni liberalci, ki niti Bogu niso zvesti, učili bi naj katoliškega škofa lojalnosti, kateremu Bog sam svoje kraljevstvo na zemlji zaupa? Takošnji naduti možiceljni se čestokrat potijo od same lojalnosti, to pa je tudi vse, kar za dom in cesarja premorejo; sicer pa židje in vsi, ki na njih povelje lajajo, domovino le molzejo, a katoliški škofi pa — molijo za njo.

Takošnji ljudje, ki so Boga prodali, imajo vse na prodajo, tudi — domovino. Vsakako pa smo že daleč prišli, da smejo ognjusni „tages-

poštni“ škrici katoliškega škofa in avstrijskega kneza lojalnosti učiti. Ne precejajte vendar mušic vi, ki se s kamelami goltate!*)

Boreski.

Gospodarske stvari.

Konjsko oko.

Oko razodeva notranje čute, kakor pri človeku, tako tudi pri živali. Že na očesu se pozna živali, kako je premetena, ali kaj da čuti. Med vsemi živalmi pa ima konj najlepše oko. Živo je in kaže nekako posebno razumnost. Kako milo te pogleda, ako se ozreš vanj. Kako ponosno se iskri oko konju, ako je lepo napravljen in nosi bogatega jezdeca; žalostno pa je in solze se mu vdirajo, ako mora ubogo kljuse težko voziti, pa še je pri tem večkrat bito, kakor sito. Tužno je tudi konju oko, ako mora svojega dobrega gospodarja zapustiti. O Arabcih, katerim je konj najzvestejši tovariš, pripoveduje se več ginljivih prizorov, ki pričajo, kako zelo da je konj človeku privržen. Človek govori konju z besedo, konj pa odgovarja z očmi. Skrbno opazuje s svojim bistrim očesom dobrega gospodarja, in če ga vidi v nevarnosti, mu tudi pomaga. Saj se je tudi to pogosto slišalo, kako je zvest konj svojemu gospodarju rešil življenje. Zanimivo je, da so stari paganski Indi, ki so solnce častili, ravno konja posvečevali solncu. Kakor je solnce najlepša stvar na nebu, tako je tudi po njih mislih konj najlepša stvar na zemlji. Kakor gleda solnce na zemeljske stvari, tako vrača solncu ta pogled v imenu zemeljskih stvari ravno konjsko oko. Omiljevati moramo sicer domišljije ubogih paganov, ali vendar je ona poteza indijskega bajeslovja dokaz, koliko pazljivost so imeli že v starih časih na konjsko oko.

Treba je torej, da se konju to oko ohrani zdravo. Prav pogosto pa srečaš kakega vranca, drugače močnega, ki pa ima bolene oči, ali je na enem očesu slep. To zelo kazi in muči konja; gospodarju pa tudi ne more biti v ponos. Kako bi bilo mogoče konju varovati oči?

Prvi pogoj zdravja je svetel in čist zrak. Tako bistro oko, kakor je konjevo, ustvarjeno je za svetlobo. Tudi nam je Stvarnik dal oči, da gledamo beli dan. Kako mučna in tudi škodljiva je človeškemu očesu temna ječa! Zato morajo imeti konji svetle hleve. V tem je konj celo različen od pitavne svinje. Tej je tema celo ugodna. Bolj ko je na temi, bolj se redi. Razumeva se pa, da ne sme konj tako stati, da bi mu solnce naravnost sijalo v oči. Potem

*) Da tudi slovenski list hodi Graški židinj v snuboke, to nam je povsem nerazumljivo. Pa zdaj — v puštu — je vse mogoče!
Pis.